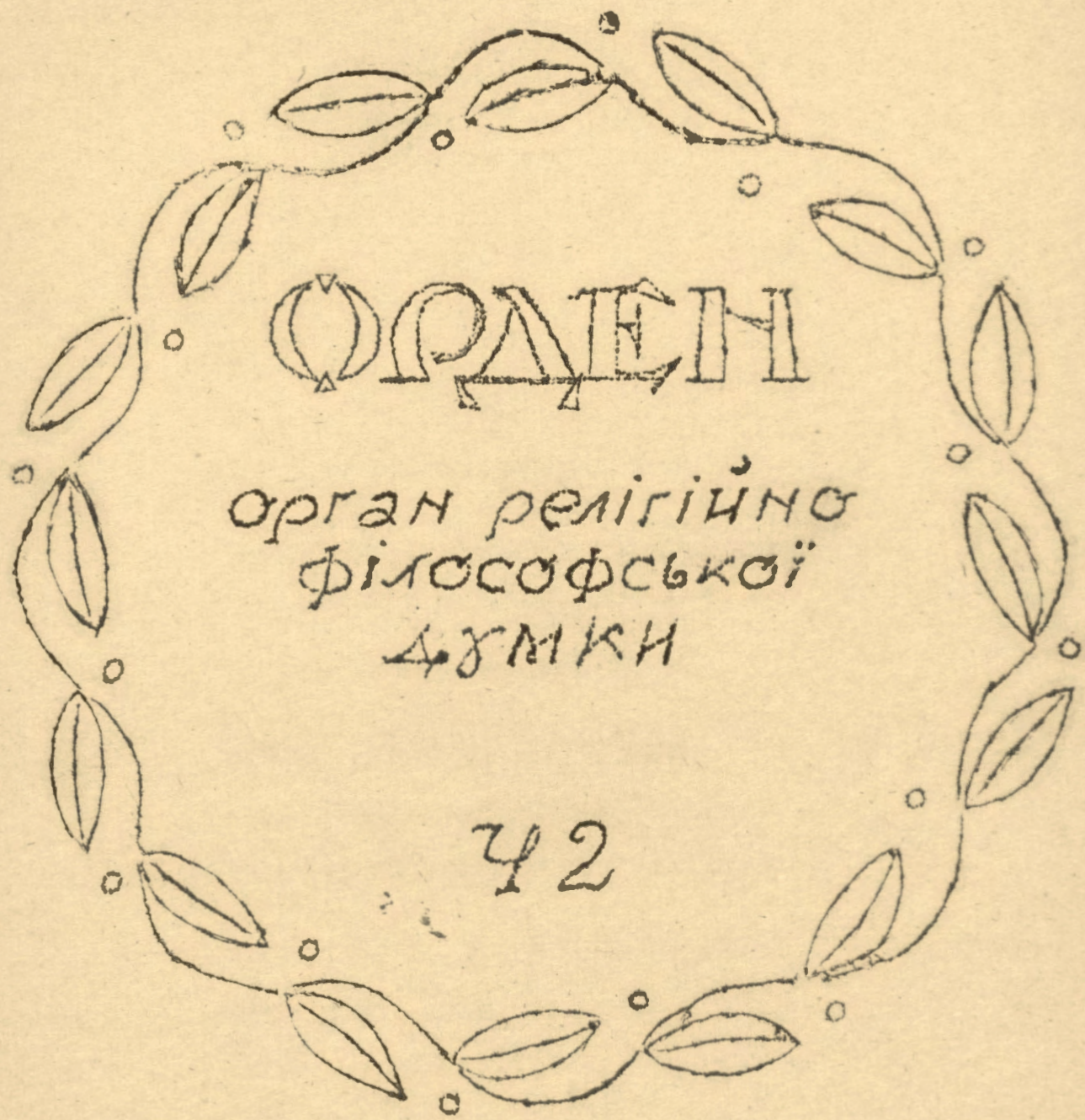

44
25 XI 45

ОРДЕН

орган релігійно
філософської
думки

42

УКРАЇНСЬКИЙ
Б.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

Листопад

1945

ВОЛОДИМИР

ГІМН ДО ВОГНЮ

/ Переклад із санскриту /

/ Ригведа, I. I /

Вогонь славль, пурогіту,
Боге, що відає жертву,
Готаря преблаготворця.

Гідний честі в предковичних,
Славлен віщунами й нині,
Хай богів сюди прикличе.

Вогнем багатства досягнеш,
Розквіт пишній з днини в днину,
Славу мужню, багатирську.

Жертва, що її полум'ям,
Вогню, звідусіль обіймеш
Напевно богів досягне.

Вогонь віщун волхвосильний,
Ясно - свято - славо - сямний,
Бог з богами хай з'являється.

Благо, що його готуєш
Вірним тобі жертвоносцям,
Це, о Вогню, твоя правда.

Зрана й вечір, Тьмопросвітний,
Ми до тебе, Вогню, линею,
Думкою поклін несемо.

Жертви ясн володарю,
Пастирю прав споконвічних,
Радій, рости в своїм домі !

Вогню, будь для нас ласкавий
Мов синові рідний батько !
З нами йди до благодаті !

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ

У С Е П Л И В Е

/ З цит.: Есхата /

Був, є і буде дух мій споконвіку
Записаний в скрижалях ясних зір,
Втілявся з лицарів свого віку,
І жив між вами все як первовір,
Де "панта рей"!

Не нам збагнути позасвітню волю,
Яка кермує летом душ і звізд --
В сузір'ях пише всім народам долю
І духам стелить зорі на поміст,
Де "панта рей"!

Поміст до Бога незбагнаний світом
Проходить дух мій крізь життя в землі --
І в полуоні єднається з засвітом,
А вічність сяє на Його чолі,
Де "панта рей"!

Щоби сповнити ціль, призначену завітом,
Народу, в Бога зорянім тяглі,
Де "панта рей"!

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ

Я ЗНОВ УМРУ

/ з циклу: Есхата /

Я знов умру похований між вами,
І дух мій струсить весь тілесний бруд -
І пролетить по зорях небесами,
До труд і гріх осудить Божий суд
Між Альфа і Омега.

І вернеться, очищений, з-за світу
До нового життя в людським живлі -
Спокутувать свій гріх проти завіту,
І втілиться в десь дитя землі
Між Альфа і Омега.

І буде так перстати шлях терпіння
До Бога в небо серед земних піль,
Аж стане совершенним в просвітління..
Про гріх землі і про засвітній біда..
І здійснить чистий з дскорів сумління
В всесвіті Бога свою вічну ціль
Між Альфа і Омега.

В О Л О Д И М И Р

СКОВОРОДА ПРО ОБОВ'ЯЗКИ ВОЇНА.

Існує впертий і загально розповсюджений погляд, що філософія Сквороди - це вияв утечі від життя, пасивізму, шукання спасення в позасвітній контемплляції чи аскетизмі

Цей погляд є цілком безпідставний. На ділі філософія Сквороди - це філософія героїчного активізму. Для самого Сквороди прикметна напружена воля здійснити своє завдання у світі. Він сам героїчний борець за нові правди і за духове пробудження народу.

Найскравішим прикладом героїчного відчуження світу Сквородою є його ставлення до військової служби. У своєму творі "Азбука світу" Скворода проголошує основні правди, які, на його думку, стануть азбукою світу. Це правди про відношення звання людини до її щастя. Людина здобуває щастя, коли виконує ту працю, до якої вона покликана своїми здібностями, нахилами, характером, чи, загально кажучи, її "природою", тобто найглибшою силою, утаєною в її душі. Коли військову службу веде той, кому треба сидіти в оркестрі, то це велике суспільне нещастя.

Добре виконувати свій фах можна тільки згідно з природою. Для цих уроджених лицарів Скворода формулює закони їх героїчної етики.

"Хто роджений воїном, тримайся бадьоро, озбройся, з природою скоро навчишся. Захищай хліборобство і купецтво

від внутрішніх грабіжників, зовнішніх ворогів. Тут твоє щастя і радість. Бережи звання як око. Що солодше уродженому воїнові, як воєнне діло.

Відплачувати за кривду, захищати беззбройну невинність перед терпінням, боронити основи суспільності, правди, - це його пресолюдке снідання, обід і вечеря. Не бійся з Богом легко буде тобі нести голод, спрагу, холод, жар, безсоння, кровопитні рани і сам страх смерті. Це воєнне горе буде тобі, - коли діло з Богом, - сто раз приємніше за твої рани і побитки. Рани може носити кожен, а діла може виконувати тільки уроджений."

І далі:

"Не бійся вмерти тілесно, бо будеш кожену хвилину терпіти смерть дукову. Відняти від душі вроджену чинність - це значить відібрати від неї поживу. Ця смерть є люта. Знаю, що бережеш тіло, але убиваєш душу, а це заміна зла. Не знаю, навіщо носити меч, якщо не для бою, для якого він зроблений. Не знаю, навіщо носити тіло, якщо щадити віддати його за те, навіщо хто цим тілом одягнений."

Життя воїна, за дальшими міркуваннями філософа, це чиста жертва Богові. Тому і слід воїнові безстрадно боротись і вважати своє воїнство жертвою Богові. Виконування обов'язку воїна зв'язане з його спасінням.

х х х

Чи не пізнаємо в цих словах справжнього козацького сина і внука? Козака, що піднявшись до висот пророцтва підно-

сить козацьку борню за волю на найвищі вершини св"ятої борні за правду.

Як бачимо не має в цій філософії не тільки ніякого квієтизму, чи пасивізму, але вона наскрізь сповнена героїзмом, вона є виявом постави супроти життя і борні українського козацтва, а вслід за цим і цілого народу.

Шевченко проголошуючи слова:

"Борітеся, поборте,
За вас сила, за вас правда
І воля святая!"

проголошує по суті ті самі закони героїчної етики лицарства повністю поєднаними з релігійним відчуттям правди, як св"ятості.

х

х х

В О Л О Д И М И Р

П О Ч У В А Н Н Я С В Я Т О С Т І

Існує почування блаженності. Воно таке дивне й небуденне, що всім, хто його переживає, здається чимось неземським, станом божої ласки чи святості.

Воно зачинається станом дивної полекші. Це тоді спадає камінь із серця. Якби щось тримало людське серце в кліщах, а тепер відпало й як мара розвіялось. Груди немов поширюються. Віддик стає свободний, глибокий. Маємо над ним повну владу. Можемо спинити його зовсім. Він видається нам безпотрібний. Живемо тоді якимсь іншим воздухом, якоюсь іншою силою з надземного світа.

"Серце бється, любо,
І світ Божий як Великдень
І люди як люди !"

/ Н а Вічну Пам'ять Котляревському /

"Думи серце осідають,
І капають слюзи.
І хочеться сповідатись,
Серце розповісти;
І хочеться - Боже миліи,
Як хочеться жити,
І любити Твою правду,
І весь світ обняти ! "

/ Ми в осені таки похоні /

Почуваємо дивне піднесення духа й торжественність.

" Ми...похожі

Хоч капельку на образ Божий, - "

/ Ми в осені таки похожі /

Серце росте, груди ростуть і цілий світ росте тоді разом із нами. Немов розгортається серце, немов хтось витягає з нього тоненькі струни, тягне їх аж у зоряні простори й зачіпає на вершках сузір'я. І серце стається зачарованою гармою, вразливою на всі найніжніші почування світа.

Це ані радість, ані сум. Це блаженність. Єднаємося з цілим світом. Розуміємо душу дев'ятої симфонії. Закрите стається ясным, незбагненне збагненим. Море, степ, вітер і зірки небесні говорять людською мовою. Розмовляємо з богами. Струни розтягнені. Душа співає. Музика святості не знає павзи.

А коли на чарівних струнах заграє людський біль, тоді хлинуть тяжкі сльози.

Сльози - це роса святості.

Вони часто зачинають оце дивне роздшення душі і майже все його кінчають. Це почування не є ані болем ані радістю, хоч закрашує його часто біль або радість. Сльози, хоч які рясні, хоч витискає їх людське горе, не є сльозами болю. Це сльози блаженності й святості, сльози очищення, сльози спасення.

Незбагненна є сила цього почування, незнані його межі, незмірена глибина.

".....Жива

Душа поєгова свята,
Жива в святих стоїх річах;
І ми, читал, оживаєм
І чуєм Бога в небесах."

/Мені здається/

Десь на висоті вершків Хориву горить вогнистий кущ.
Десь вище дух пророків чуває повну єдність з Богом. То-
ді Заратустра розмовляє з Агурамаздом. Тоді пророки гово-
рять як боги в першій особі:

"Я є бог твій, що випровадив тебе з неволі...."

Десь вище існує тільки "Самотність Бога..."

Суть цього почування це одне з найглибших питань ме-
тафізики.

Кожда велика віра вважає Святість основним атрибутом
Бога.

Найслабший подих земської зненависті, чи хочби тільки
егоїстичного багання нищить це чуття безпощдно. Сонце гас-
не, білий світ чорніє. Серце замикається як цвіт під поду-
вом північного вітру.

Безиваю це почування святістю.

Кожна велика віра на свій лад хоче вести людей до цієї
блаженності. Хочє навчити людину плекати це почування.
Може воно є основою всякої віри. Може саме це почування
стало підставою для поняття "стану освячуючої ласки" у сис-
темі христіанізму. Переживають його деякі християни після
святого причастя / пр. Міцкевіч у Рїмі, Барнак у Шевченка/.

З'являється це чуття у світанковій молитві Богові

Сонця.

" Любив я також улітку зустрічати на Троїцькому мості
скіл сонця. Чудова велична картина.....

.....у природі трапляються такі чудові явища, що перед
ними поет-малюк падає ниць та тільки дякує Творцеві за со-
лодки, чарівні хвилини."

/Мудожник/

.....

М. ОРЕСТ

Г Р А Л Ь

Покину для сльва віри
 Отчизні доли і даль
 І рушу в дорогу без міри
 Шукати святий Граль.

І світлої сили набрала
 Несміла моя душа,
 І радостей там зазнала,
 Де іншим сувора межа.

І став я мудрим і мрійним,
 Нраніжність квіток спізнав
 І води озер спокійні,
 І стрункість вечірніх трав.

Зникали в минулім роки,
 Як в літі - лепети віт,
 А ще не знайшли мої кроки
 До крама нехитбий слід.

І в думи мої і надії
 Асна заплелася печаль:
 Хто скаже, де золотіє
 Світлич небесний, Граль ?

В. БАРКА

БОГОЗНЕВАГА

У сніжній Індії, краю святому,
біліє день, а люди мовчки мруть,
без різанин в ім'я святих, без грому,
чуми, а так собі бредуть-бредуть
і схилиться / їх навіть камінь чує /
і стихнуть до суда страшного, бідні.

Окрізь німс; тільки радіо віщує
про золоті віки на Гангу й Інді.
Безгласних Бог притрушує снігами;
щось біля церкви птиці рвуть нечисті.
Дрібні сирітоньки проплачуть: мамо,
ой, мамо рідна - гинем! їсти!

Посеред пекла схудлий дід горює,
чернець чи що; терзасма й палима,
аж світиться скінченими очима
стара душа. Мольба й прокльони все:
гаразд він зна, що милосердя-там,
на місці показане братам.

У церкві тьма камінна - тільки й Овігла,
щод папороті сніжного вікна.
Воно крізь пітьму падає на тігла,
на лик того, хто всі страждання зна...

І творить дід напколішках молитви;
що їх колись проказувала мати;
пекучими сльозами зимні плити
скропля! І небо почина прохати,
щоб покаліло хоч дітей; - завіщо,
пита, завіщо їм голодна смерть?

І молить: "царю! щось огненно й віщо
скажи й ортерези; моз, знаю ката...
Й велю; щоб покарали в день оуда...
ой, лишенько! І звідки ж доля клята
взялась на нас? оця страшна біда?

Нам треба щезнути на віки,
в огні пропасти та хворобі,
щоб тільки гній та попіл ріки
знесли в моря. Жінки, малі в утробі,
мужі, діди, - помруть усі. Земля,
земля світ за очі красуючись помчить
без суети, без доброти, без вла.
Нудьгую. Чорно скрізь... душа болить.

Нещасна Індія! Радіти б нам
та колихати намовлят білі високіх
мерезано-ростущих лілій. Там,
за хатою, в саду - на довгі роки
роботи знайдеться рукам...

що ж робиться?! Тут скрізь голодні діти
вмирають; слюзи на вчорнілу цеглу,
на сніг і землю ллють. Гонити
в гесну нас, скамених від свого ж життя,
собак нечистих! в землю злеглу,
брудну від гною пошного й сміття!

О, вседержителю, чи я дідусь
очищення від скверни? Добросвітлий,
моя відродо соняшна, я плачу й влюсь,
болію страшно в день набридлий,
і вся душа, душа в крові
од горя. Корч і язви морозі
і східній бич - чума жахна -
хочби вони спинили людську лють!

2

Перед сльозим образом Ісуса
стоїть старий - суха прескорбна тінь
земного люду. Вою юдолю болінь,
що в ній лиш труд та лихо та спокуса,
сходять, і на дерзаючих устах,
жарких од мук непогасаних, б"ється
близнірства слово:" - З трону сфер устань,
до нас війди, владико! Дух бо рветься,
до краю рветься і топчеться в багні.

Ти можеш плоть потлілу воскресити,
а душу, душу випчтоженну - ні!
Всєвишній, та твоя ж держава жити
перестав. Твоє життя в серцях,
а глянь на них:пустісінька руїна...
Ти скоро й сам обернешся в мерци
дух - попіл, дух - ніщо, мара підмінна.
В кошу́нстві й богохульстві вопію:
я відрікаюсь! я топчу змію!"

З висот зійшла й спалахнула кров"ю в храмі
широка блискавка, як та ріка,
двизка. В пурпурнопламенному зламі
хрестом стоїть істота старика,
а через мить, коли, рвонувши тверді
й моря прекиїятивши, звергся грім -
лежить, мов кинута рукою смерти,
як сніп, лежить на камені старім.

Тьма!Тьма! Відразу вся життя держава
сльозами роз безгрішних затремтіла,
і тепла піснь: осанна! в вишніх слава!
родилася від щастя духа й тіла.

З незримого, між нами трону - Він,
хте людські вчинки, людські мислі віда,
віходить і схиляється до діда,
і оживля, і підніма з колін,

обнявши ж, плачучи, його милує
і от що думати без слів велить:

Серед страдних провин усіх століть,
як муку смертну, ровум світу чує
хулу світому! Непрощений гріх
прошу, бо смертно мучишся за тих,
що гинуть на морозі безневинні...
прошу, а ти, замість проклять, відзиви
благочестивимеш мій судний день,
день кар і день весільного вина,
і мов неопалима купина,
горітимуть слова твоїх пісень.

Підвівся дід і, ніби невидючий,
напюмацьки у сутінках пішов,
слабкий, від вітру лиш на каплю дужчий, —
до кованих дверей. Од підшов
лягли ^асубіди в знігу; і срібні, з тучі,
прикрили їх літаночки тремтючі.

Л Е В О Р Л И Г О Р А

х х
х

Степом брів, обличчям до проміння,
Слухав шеркіт зрілих колосків;
На душі- нечуване хотіння
Розказати про любов без слів.

Юнь - в крові, огонь - в очах весняних -
Виливають лицарський порив.
Не в тумані задумів коханих
Він до чину серце покорив.

В мить чуття завзяттям оновилося -
Всі лілеї білі відійшли;
В поцілунках застигати не мило -
Вороги Вітчизну розп'яли!

Мчатися звитяжними шляхами,
Міць кохань у віру заплести;
Подружити з огненними серцями,
І горіть у здійсненні мети.

Розум завжди тихий і поважний
З кволим серцем прагне задрімать.
Але дух, як море неосланий
Силу смерти може покорять.

Степом брів, обличчям до проміння,

Клич душі - змирення і любов.

Той лиш зисе велиття хотіння,

Хто душі духовних дав обнов.

--oOo--

З М І С Т

1. Володимир: Гимн до Вогня /переклад із санскриту/
/ Ригведа I.I./.....ст. 1
2. Василь Пачовський: Усе пливе.../3 цикло Вската/...ст. 3
3. Василь Пачовський: І знов умру.....ст. 4
4. Володимир: Скоророда про обов'язки воїна.....ст. 5
5. Володимир: Почування святости.....ст. 8
6. М.Орест: Градь.....ст. 12
7. В.Барка: Богознебага.....ст. 13
8. Лев Орлигора: Степом брів.....ст. 18

ВСІ ПРАВА ЗАСТЕРЕЖЕНІ.

ВИХОДИТЬ НА ПРАВАХ РУКОПИСУ.